

УДК 636.083.1

Кольчак В.В.

Фіалковська Л.В.

Кольчак А.В.

(Вінницький національний аграрний університет)

ФІЗІОЛОГІЧНІ ТА ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНІ ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ОТЕЛІВ У КОРІВ

В статтє приведены правила проведения отелів у корей, данные по структуре и оснастке родильного цеха для коров, который состоит из двух родильных помещений и профилакториев и создается на базе однозальных родильных отделений двох- или четырехрядных коровников, приведенные ветеринарно-профилактические мероприятия, рекомендации по кормлению новорожденных телят, что даст возможность повышать иммунную стойкость новорожденных телят и профилактувати их заболевания. Приведены правила содержания новорожденных телят в профилакториях или в домиках клеток на открытых площадках.

The article contains rules for omeliv in cows, data structure and equipment for the maternity department of cows, which consists of two maternity facilities and dispensaries and created based on odnozalnnyh maternity departments of two or chotyrohryadnyh barn transformed veterinary preventive activities, recommendations for feeding infants calves, which will enable to increase the immune resistance of newborn calves and their profilaktuvaty disease. The following rules hold профілакторіях newborn calves in cages or in-houses outdoors.

Вступ

Вивчаючи досвід боротьби з шлунково-кишково захворюваннями новонароджених телят вчені прийшли до висновку, що родильний цех, який складається з двох родильних приміщень і профілакторіїв, слід створювати на базі однозальних родильних відділень двох- або чотирьохрядних корівників. Під родильні відділення слід використовувати цегляні приміщення корівників чи телятників. Вони повинні бути утеплені, сухі і мати витяжну вентиляцію та регулюємий мікроклімат.

На рисунку 1 наведена схема цеху отелу корів, двох родильних відділень і профілакторіїв.

Дуже важливим заходом є щоденний активний моціон. Для його здійснення в господарстві необхідно обладнати прогони шириною 4 м і довжиною 3-4 км.

Перед введенням корів у родильне приміщення необхідно провести ще раз дослідження секрету вимені на мастит. Якщо виявиться, що якась тварина хвора, то її із родильного приміщення забирають і піддають лікуванню.

Мета роботи

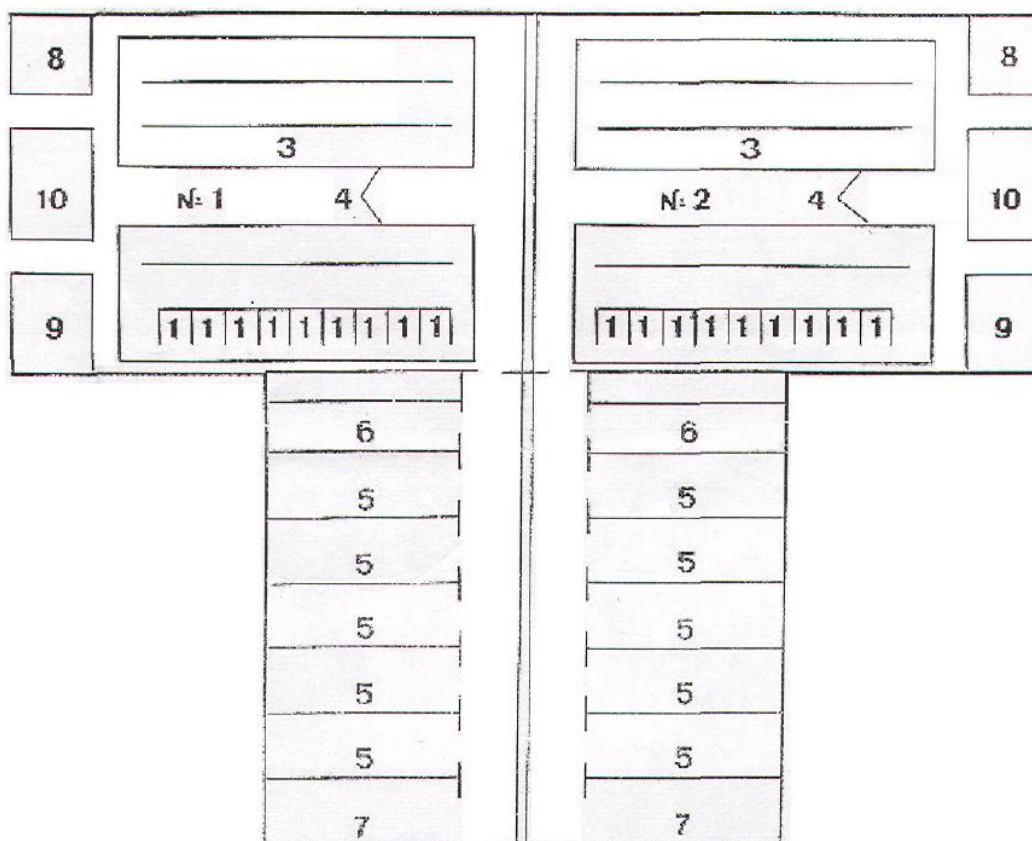
Розробка ветеринарно-профілактичних міроприємств, надання рекомендацій по годівлі новонароджених телят, що дасть можливість підвищувати імунну стійкість новонароджених телят до захворювань і профілактувати їхні захворювання.

Матеріали та методи досліджень

В результаті роботи проводились дослідження крові та сечі тварин. Біохімічні дослідження крові і сечі на загальний білок, каротин, кальцій, фосфор, цукор, резервну лужність і кетонів тіла слід проводити у 3-5 % сухостійних корів і не допускати таких з відхиленням вказаних показників у родильні приміщення. В нормі в крові великої рогатої худоби міститься:

- білку-7,5-8,2%;
- кальцію - 11,75-12,4 мг %;
- фосфору - 5 - 6 мг %;
- каротину - 0,5-1 мг %;
- кетонів тіл - 3-5 мг %;
- цукру - 40-60 мг %.

При порушенні білкового обміну речовин (кетози, ацетонемії) рівень кетонів тіл може сягати до 40-60 мг %.

1 - родильні бокси, 2 - передродовий сектор, 3 - післяродовий сектор, 4 - транспорт для прибирання гною, 5 - секції профілакторія, 6 – миєчна, 7 – вентиляційна, 8 - бокс для ветеринарне - санітарної обробки тварин, 9 - кімната для обслуговуючого персоналу, 10 - приміщення для кормів

Рис. 1. - Схема цеху отелу корів, двох родильних відділень і профілакторіїв

Матеріали та методи досліджень

В результаті роботи проводились дослідження крові та сечі тварин. Біохімічні дослідження крові і сечі на загальний білок, каротин, кальцій, фосфор, цукор, резервну лужність і кетонів тіла слід проводити у 3-5 % сухостійних корів і не допускати таких з відхиленням вказаних показників у родильні приміщення. В нормі в крові великої рогатої худоби міститься:

- білку-7,5-8,2%;
- кальцію - 11,75-12,4 мг %;
- фосфору - 5 - 6 мг %;
- каротину - 0,5-1 мг %;
- кетонів тіл - 3-5 мг %;
- цукру - 40-60 мг %.

При порушенні білкового обміну речовин (кетози, ацетонемії) рівень кетонів тіл може сягати до 40-60 мг %.

Результати досліджень

На молочних комплексах з метою дотримання технології утримання тварин і оптимальних профілактичних розривів епізоотичного ланцюга вводили в стадо 25 % нетелів плюс поправочний коефіцієнт 1,6 на нерівномірність отелів. Всього в родильному цеху молочного комплексу повинно нараховуватися 11% скотомісць від загальної кількості корів,

В передродовому секторі число місць складало 3-5 %, в родовому - 1,5 % і в післяродовому - 6 % від числа корів на фермі.

В родильне приміщення згідно нових правил глибокостільні корови і нетелі вводили за 5-7 днів до родів, а не за 14 днів, як це було раніше. Якщо ж тварини поступали в родильні приміщення за 10-15 днів до отелу, то це призводило до перевантаження родильного відділення і накопичення в ньому патогенних мікроорганізмів, так як відомо, що до 8 % здорових тварин є бактеріоносцями.

Після вводу тварини в родильне приміщення необхідно було в одному із боксів зафіксувати її в станку, розчистити копита, зробити санітарну обробку тіла і провести акушерські дослідження. За 24 години до намітившихся родів знову необхідно обробити шерстний покрив миючо-дезінфікуючим розчином і перевести тварину в родильний бокс.

В ідеальному варіанті бокс має ширину 3 м і довжину 3,5 м. Стінки бокса висотою 1,7 м не решітчасті, а виготовлені із суцільних дошок. Це виключає шкідливий вплив на корову зовнішніх подразників і створює необхідні умови для мийки та дезінфекції боксу.

Підлога боксу повинна бути дерев'яною. В боксі обладнують двері 1,2x1,7 м із оглядовим віконцем, розміром 20x30 см, кормушку, автопоїлку і вакуумопровод.

Система механічного прибирання гною розташовується із зовнішньої сторони. Корми роздають з боку кормового проходу. Для цього в передній стіні бокса над годівницею робиться люк для задавання кормів.

Згідно із ветеринарно-санітарними правилами для родильних відділень і профілакторіїв молочних ферм, корова із новонародженим телям знаходиться у боксі 1-2 дні. При такому методі (на підсосі) теля 4-5 разів на добу отримує тепле і не забруднене молозиво. Вважаємо за доцільне з метою підвищення резистентності телят до шлунково-кишковим і респіраторних захворювань утримувати телят разом із короною впродовж всього молозивного періоду, тобто 5 днів. Вчені вказують на сильний позитивний вплив корови-матері на організм новонародженого теляти. Це і швидке проявлення рефлекса ссання молока і заселення шлунково-кишкового тракту корисною мікрофлорою із дійок вимені (молочнокислі і біфідобактерії) і скорочення розриву між проявленням рефлексу ссання молозива і його здійснення (від 6-10 год. при родах вночі в стійлах до 37 хв.- 1 год при родах в боксі). Підсосний метод випоювання молозива новонародженим дає можливість різко збільшити кількість захисних імуноглобулінів в організмі телят і як результат захворюваність їх зменшується у 1,5-2 рази.

Якщо ж телята отримують молозиво із запізненням на 2 години після народження, то вони дуже чутливі до бронхопневмоній і парагрипу-3.

Після звільнення родильного боксу від телят, корів переводять в післяродовий сектор родильного відділення, із якого їх переводять через 12 днів в цех осеменіння і роздою.

Телят із боксів на спеціальному візку перевозять в індивідуальні клітки або в клітки-будиночки, які розташовані на відкритому повітрі (холодний метод вирощування телят).

Родильний бокс впродовж однієї доби очищали від гною, мили і дезінфікували.

Враховуючи те, що система імунітету новонароджених телят не досконала і у них активний імунітет не виробляється внаслідок імунологічної толерантності, багато вчених пропонують застосовувати гамаглобуліни, сероколострини, які, як вважає Оксамитний М.К., не завжди ефективні.

Організм тварин на 80 % складається з води. Вода на рівні клітин покращує обмінні процеси.

Новонародженим телятам починаючи з трьох- п'яти днів життя через півтори, дві години після годівлі молозивом випоювали кип'ячену воду, охолоджену до 20-25 °С. Із 10 дня життя телятам давали звичайну питну воду і привчали до грубих та концентрованих кормів. Спостереження фахівців свідчать про те, що імуностимулюючими властивостями володіє розтанувша намагнічена вода.

Тому є необхідність використовувати телятам намагнічену або розталу воду один раз на добу впродовж 10 днів.

Утримання новонароджених телят в профілакторіях або у клітках-будиночках на відкритих майданчиках.

Новонароджене теля підкладали під вим'я корови протягом однієї години після народження, як тільки у нього з'явився рефлекс ссання молозива і воно стало на ноги.

Облизування теляти матір'ю одразу після народження прискорювало секреторну діяльність молочної залози.

Не дивлячись на те, що в умовах Вінницької області телята разом із коровами - матерями утримують на підсосі, як правило 24-26 годин, є необхідність при складних ситуаціях запроваджувати утримання телят в боксах разом із коровами до 2 – 3 днів.

Після родового боксу телят привозили на возику в профілакторій або в індивідуальні клітки - будиночки, а корів переганяли в післяродову секцію, із якої через 1-2 тижні переводили в цех осемінення і роздою. Доїли корів 3-4 рази в день.

Профілакторне приміщення складалося із окремих ізольованих секцій, відокремлених одна від одної суцільними цегляними стінками.

Секція профілакторію працювала за принципом: все займається телятами впродовж 3-х днів і набрані телята утримуються 7 днів; після чого секція звільняється, миється і дезінфікується, а формування іншої групи телят здійснюється впродовж послідуєчих 3-х діб в секції № 2 і т.д.

В таблиці 1 приведені співвідношення скотомісць та профілактичні перериви в родильних відділеннях.

Таблиця 1

Співвідношення скотомісць та профілактичні перериви в родильних відділеннях

Співвідношення скотомісць		
Родильне відділення	18%	Від загальної кількості корів і нетелів ферми
Секції:		
Передродова	30-40%	Скотомісць родильного відділення
Родова	15-20%	Скотомісць родильного відділення
Післяродова	40 - 50 %	Скотомісць родильного відділення
Профілактичні перериви в родильних відділеннях: (отели в денниках)		
Двухзальних, днів	7	
Однозальних, дня	3	Після очистки, миття, дезінфекції, просушки

Число місць для телят в профілакторії визначають за формулою:

$$P_T = \frac{K+N}{365} \times T \times 1,6;$$

де:

К - кількість корів на фермі;

Н - кількість нетелів на фермі;

Т - тривалість комплекної секції;

1,6 - коефіцієнт нерівномірності заповнення секцій телятами.

Для зміцнення здоров'я телят секції обладнували лампами ультрафіолетового опромінення.

Для кожної секції профілакторію необхідно розробляти циклограму заповнення секції новонародженими телятами конкретно по числам місяця незалежно від того, в які дні народжуються телята. Якщо в необхідні, згідно циклограми, дні секція повністю не заповнена телятами, все рівно слід розпочинати комплектування іншої секції.

В циклограмі повинно бути чітко сказано, в які дні секція вільна від телят, і в ній проводяться усі необхідні ветеринарно - профілактичні заходи.

Практика показала, що найбільш оптимальні строки формування телятами однієї секції - це 3-4 дні, а термін утримання телят - не більше 7-10 днів.

Режим годівлі телят в профілакторії складався таким чином, щоб новонароджені отримували тепле материнське молоко 3 рази в день в кількості 2-2,5 л за один прийом.

В послідуючі дні телятам дозволяється випоювати збірне молоко від здорових корів. З 3-5 дня телят привчають до випойки кип'яченої води кімнатної температури 2 рази в день.

З 10-ти денного віку телятам давали пити звичайну воду і привчали до грубих і концентрованих кормів.

Досвід Асканії Нової свідчить про те, що новонароджений молодняк у дикій природі вживає лікарські трави, які є радіопротекторами і імуностимуляторами. Тому ми пропонуємо для новонароджених телят включати в раціон лікарські трави і рослини: китайський лимонник, тисячолістник, хвощ польовий, кропива, листя мати й мачухи, полинь трав'яниста, подорожник, ногітки, череда трироздільна, мордовник, левзея, золотий корінь, заманіха висока, аралія маньчжурська.

З метою профілактики маститів глибокотільним коровам пропонуємо випоювати відвари кріпу.

Висновки

1. З метою профілактики захворювання новонароджених телят слід мати родильний цех, який можливо створити на базі однозальних родильних відділень двох- або чотирьохрядних корівників.

2. Приведені ветеринарно-профілактичні міроприємства, рекомендації по годівлі новонароджених телят, що дасть можливість підвищувати імунну стійкість новонароджених телят і профілакувати їх захворювання.

Література

1. Остапів Н.М. *Ветеринарно-санітарне обґрунтування технології одержання молока за ДСТУ 3662—97: Автореф. дис ... д-ра с.-г. наук / ЛДАВМ. - Львів, 1999. -19 с.*
2. Кравців Р.Й., Козак М.В., Островський Я.Ю. та ін. *Методичні вказівки для лабораторно-практичних занять з гігієни одержання молока. — Львів, 1998. -40 с*
3. В.В. Власенко, В.В. Касянчук В.В. Кольчак *Ветеринарно-санітарна експертиза молока і молочних продуктів: Навчальний посібник. – Вінниця: ПП «Едельвейс і К», 2008. – 132с.*